

undraðust. Vit stóðu við við-opnum eygum, tá ið Sofus kom at landi við stásiliga fari sínum. Vit hugdu eftir øllum tí, ið var vert at hyggja at. Súkkiluna hjá Bjarna hildu vit lítið um, nei Sofus var maðurin, sum gav mjørkatáminum andaligu megin. Ferð og hestakreftr, tað líkaði okkum.

Mjørkin goymdi at sínum býarbørnum og fjálgaði um tey, ballaði tey í hetta móruta ljósið, ið dansaði við plinkarnar á Aarhavinum. Ut úr mjørkanum kom ein brimil upp úr tí dökka, dimma bikhavinum. Slotaði eina lótu í teimum stálgráu iðukálvunum og tók seg upp á trappusteinin.

Hesin ílatni sjóðregil var maður undir ljósum keppli, grønum frakka, hvítari skjurtu og reyðum slípi. Nøsin var so væl polerað av mjørkatáminum, sum kindi seiðalýgnini undir tí reyða blóð-dropanum á Aarhavinum. Frakk-in stóð afturav, hegnisliga hildin uppi av aðrari hordini, meðan skriftin á veggnum var rist í mjørkatámi við hinari. Hetta var Kjartan Mohr, vælhyrdur og vældæmdur og hevði gott orð á sær og gav okkum bygðadreingjum, sum gingu á Læraraskúlanum eitt gott orð á vegnum. Hann var maðurin, sum lat skipini, sum komu upp á Tórshavnar sleipstøð í nýggjan búna. Vaskaði, smurdi og málaði tey, so tey vóru hamskift, tá ið tey fóru av aftur. Hetta var besti, blíðasti og reinasti havnarmaður.

Klivanin sód sum han skuldi og hvíta skjurtan skygdi sum mjøll ímóti tí krunkasvarta bikhavinum og tí deyða Meinigheitshúsinum. Tað reyða slípið helt hendurnar saman og bað fyrri Guðs skyld okkum lurtu eftir hesum mægni. Gluggarnir í Meinigheitshúsinum róptu á okkum og søgdu: Maðurin var Havnin, hann átti hana bæði í orð og tal: Høvuðsstaðurin hekk uppi yvir honum við sínum vakna eyga.

Kjartan Mohr var lættur á føti. Gjörði eitt hirs og snarði sær 85 stig til aðra síðuna. »Bjarni, legg okkurt gott niður í hesar bygðasynirnar. Minn teir á politikkinn-framburðin, Bjarni - ikki sannheit. Einaferð vóru vit ungrir. Vit høvdu fast undir føti og settu okkum mið og mál, sum vit náddu. Eg skal siga fyrri meg, tað havi eg roynt at gjørt. Tað veit guð, tað er vigtið... ikki sannheit, Bjarni«.

Bjarni stóð við sínari »heimagjördu« pípu, hattleysur, sínum gráa jakka, gráu buksum og brúnum skóm og smiltist. Undirværrin rætti seg út eftir mjørkanum og vildi festa seg í hann. Eyguni kiptu seg saman, sum um tey sóu okkurt forborgið í

hesi lótu upp undir jol, men Bjarni helt: »Ja, tað skal eg siga tær Kjartan, vit royna at pota vitan niður í hesar bygðadreingir. Pythagoran, sinus, cosinus, cotanges, integral- og differentialrokning um Heimskringluna. Ja, og próvstin lærir teir um Purimfestina«. - »Purimfestin«, lat í Kjartani, »he, he, he, he«.

Kjartan fórkaði seg nærri at skotarinum hjá Sofusi. Sofus, sum var visur, hevði tikið sína morreyða tasku av skotarinum. Hon hevði fylgt honum allar skuladagar hansara líka til nú. Hon var blivin dökkari við árunum og var einkabarn hansara. »Góðan dag Kjartan«, segði Sofus so kærleiksfullur á máli. »Goddag Sofus, eg havi akkurát sagt við Bjarna og hesar fittu bygðadreingir um lærdóm, um at lata teir rætt í, meðan tit læra teir. Eg taki skip upp á Tórshavnar sleipstøð, hamskifti tey og lati tey av aftur væl úr hondum greidd. Gerið tit tað sama - góði Sofus, tað er so vigtið, at teir »ungji« menninar fáa okkurt gott í beini... læra um Purimfestina?... puh! Nei, veri seg Havnin ella Kvívik, lærið teir um lívið! Ger tað, góðu menn!«

»Sært tú Kjartan, tað er so øgliga nógv sum er sneðugt«, segði Sofus. »Í tí kristna vesturheiminum trúði man leingi, at verðin var skapa 4000 ár fyrri føðing Krists. Tekur tú bíbluna hjá Karl 12. sært tú skrivað um heimssøguna í hesi bíbliu líka frá 1. árinum. Vit fáa at vita at Káin drapp Ábel ár 60, at Nóa fór undir Arkina ár 1536 eftir skapanina. Syndaflóðin var 1656 og tá var Nóa 600 ára gamal. Tað fjarðaði aftur ár 1657. Tá ið lendið aftur var so mikið turt, fór Nóa at dyrka víndrur og gera vín burtur úr teimum, sostatt var Nóa eftir hesi skrift fyrsti maður, sum drakk seg fullan á guðs grønu jörð«.

»Tað kann gott vera Sofus, tað eru nógvir góðir Havnarmenn, sum hava verið fullir og gjørt nógv nyttigt, verið álitismen og framtakshugaðir«, sigur Kjartan. »Men tú Kjartan, um nú Nóa var Havnarmaður, tað vita vit ikki, tað kann vera, so var hann tann fyrsti Havnarmaðurin, sum drakk seg fullan«. »Ja, Sofus ikki sannheit. Kjartan smiltist, dragaði sær 85 stig til vinstri gjörði eitt hirs og hugdi út yvir asfaltshavið við sínum kláru havnareggum og eygað festi seg við okkurt, sum kom undan kavi.

Undan vatnskorpunum kom ein láturkúpur, sum visti um alt at siga í tí bølamyrka, blásvarta Aarhavi. Hesin kúpur var telgður úr tí vadmalsljósi, ið hekk út yvir tekjuna á Meinigheitshúsinum. Hann var keppamaður

eins og Kjartan. Var altíð í eingilskari troyggju, gráum jakka og brúnum buksum. Hann var reyðskrámutur og nøsin var eins og vøkur sum hjá Kjartanini - helti eitt sindur annan vegin. Sigarettin hekk í munnvikanum og fylti mjørkan við eyka dámi upp undir jol 17. des. 1963.

Hesin láturkúpur var Knút Skómakarinn. Var farin úr látrinum árla. Kom damlandi við áarvatninum og afturundirgerðini, sum bar hann inn móti Kjartanini, Sofusi og Bjarna. Hann var í jólahýri. Sigarettin var so ljóslivandi og nørdi um lótna so kópafjesið á hesum monnum næstan umbroyttist nú Knút Skómakarinn legði lunnar undir lótna. Hann var færligur í hesum ráki og letur við munninum: »Tá ið Adam var 130 ára gamal, fekk hann ein son, sum líktist honum og var meirlíkur Adam. Hann duldi ikki faðir sín. Hann kallaði hann fyrri Set. Eftir tað livdi Adam í 800 ár - fyrsta Mósebók 5. kap. 3-4 orindi«. »Ja, dekan í fari ikki, ein slíkan Havnarðrang vildi eg sæð, sum ikki duld papán, munnu ikki nógvir slita »æsingarnir« á Havnarðotu, sum ikki kenna faðir sín og putlast við okkurt og syngja lógin lög í kjallarunum ymsastaðni í býnum, um faðirinn, sum ongantíð gav seg til kennar? - O, du evigi Guð? - Hvat er hetta fyrri nakað, Knút?«

»Nei, hini gomlu«, letur í Knút Skómakarinn. »Hugsdi, um Platon og undirverk hansara. Sofus, tú veist alt um Platon. Vit uppliva enn tann dag í dag hugsan Platon. Hava tit grívið hana niður, tit, sum skulu geva hesum bygðadreingjum fœring til undirvising úti á smáplássunum? Lurtið eftir hugsjónunum hans og latið Platon sveima yvir matematikkini, Bjarni og Sofus, lat Platon nœra um tín kosmiska søgulestna. Kjartan lat Platon eiga eitt Pláss í Løgtinginum og fyrri tann skuld úti á Skipasmíðjuni«.

»O, du evigi Guð, Purimfestin og Platon skulu nú ganga hond í hond í tí dagliga og í Løgtinginum, nei, hann komi til mín. Nei tú, tað sum er loysnin er framburðsflokkurin!« hugsaði Kjartan.

Flokkurin kring skotarinn var sum nelgður í tað bølamyrka Aarhavið. Hann fór at skyggja, sum ein glóðkúla, ið fer íggvuna har æviga rindur, langt, langt úti, har Orion spinnir hárfínan trá úr stjórndusti av kosmiskum uppruna. Tað tyktist sum um hesin lítli hópurin í hesum svarta holum, í hesum urhavi, fekk ein himmalskan dām. Tað kendist eins og tað, sum var neyðugt fór at henda. Liv verður har sum

umstøðurnar eru til tess.

Úr meldrinum kom kvinna sum eitt sólarur oman eftir Aarhavinum við stjórnglitrandi eygum. Betty Rasmussen, jomfrú, visti ikki av manni. Kom sum ein livandi gongustjørna við síni soprantasku móti flokkinum, sum stóð so tættur kring lívsfarið hjá Sofusi. Sofus og hon vóru væl. Tey stóðu ofta í einingi á gongini á Læraraskúlanum og prátaðu. Tey vóru can. mag í donskum, so tað rann saman teirra millum. Sofus við síni pípu og hon í síni madonnumynd í glugganum móti Aarhavinum, har í krókinum á gongini runnu stundir avstað í práti um skaldskap og framtíðarvænir Læraraskúlan og fólkaskúlan, um hesar löggu læraraskúlanæmingarnar, sum garteraðu um kvöldarnar, tá ið Faroe Boys slærdi á metalstreingirnar í Sjonleikarhúsinum. Men henda lótan var ein heilt onnur her upp undir jol.

Tá ið Betty kom við rákinum av afturundirgerðini inn at skotaplinkinum, umbroyttist Sofus. Hann bleiv so stjórnuklárur og fekk ein kosmiskan dām, ein dām av einari aðrari verð. Tann kosmiski búinn var einkul, en tað visti Sofus, at hann kundi gerast rættiliga fløktur. Í uppruna flutti hann seg frá tí fyrsta kolatominum til aminosýrina til mortitlingasangan í Kvívik, til Mozart, Einstein, til Knút Skómakarinn, Kjartan og Bjarna. Vit, sum stóðu kring hesar visu menn, bitu merki í hvussu stór umbroytingin var, um tað var Betty í sínum stjórndusti í menti lótna ella Knút Skómakarinn við sínum sálmakenda boðskapi úr 5. Mósebók, er ilt at siga. Betty var boðberin, hon var tann nýggja jomfrú Maria, sum flutti fótin dygst til Sofus og fari hansara. Mjørkakógvin slerdi ring kring henda lítla skara og tú sá andan úr mjørkanum koma dygst til Betty, sum hevði fingið verkir. Bjarni las úr Heimskringluni, Knút Skómakarinn las úr Talmud óskiljandi orð - fyrri at veita Betty ein linna í sínari pinslu... Hvat er yvir okkum, hvat finnist undir okkum, hvat var at finna áður og hvat kemur aftan á okkum, og tann, sum spyr um hetta, var betur, at hann ikki var borin í heim. »Á Guð - á Guð«, suffaði Betty.

Óskuljósið gjörði sáttargerð við tankarnar, sum flákradu oman fyrri hesa lítlu fjøld. Sofus stóð sum steinrunnin. Skuldi hann gerast pápi, uttan at vita av nokkum, skuldi Kjartan Mohr vera gubbi, uttan hann visti av nokrum? - Sofus, pápi at einum nýføðingi, sum hann ikki var faðir at? Var hetta tann nýggi

Anti Krist ella var hetta bara lognbrá? Spurningarnir mólu í heysunum, sum hvírlur. Alt kendist so veruleikafjart og alt tekstist fjara burtur í tí dimma ljósinum, sum signaði niður yvir skotarinn. Sofus fekk ikki orðið upp. Hann sá íggvunum tokuna Bjarna, Knút-Skómakarinn og Kjartan fell á knæ og ligga fram á grúgvu og mumla: Vit hava sæð frelsuna. Vit hava sæð Set. »Vit hava sæð alt. Vit bera fram offur til henda dýrmeta kongason, ið veita skal heiminum eina nýggja vón og nýtt blóð«.

Einglar vóru settir á tekjuna á Meinigheitshúsinum. Teir flákradu við vongunum og sungu um Havnina: Den deilige Havn. Teir tveir einglarnir Jona Hendriksen og Hanna Lisberg sungu um kongasonin, sum var borin á Vaglinum. Henda skotarason, sum Sofus ikki átti, men var faðir at, sum Betty bar í heim, og sum ongan pápa hevði. Teir trigger vísmenninir, Bjarni Niclasen, Kjartan Mohr og Knút Skómakarinn gjörðist so kvírrir sum fyrstu jólanát. Ein skaparkvírra á tí krunka svarta bikhavinum vaknaði, tá ið kløkkan í kirkjutorninum í Havnar kirkju slerdi 11.

Jón sjálðsami dāmurin hvarv við eitt, men tann skapandi dāmurin, sum var borin í heim hesa skapara lótu 17. des. 1963 livir. Hesi fólk, sum stóðu her og leiddu hugan frá einum skotara til eitt kosmiskt fyrbrygði, liva ikki longur, men... Vivitur ingenio cetera mortis erunt - »tann skapandi andin livir, alt annað er deyðiligt«.

Kjartan Mohr vendi sær 85 stig. Fór niðan móti telefonverkinum og niðan í Tingið. Hann brosaði um alt snýið: »Gleðilig jol hinir gomlu!!!« Knút Skómakarinn legði leiðina at Posthúsinum. Hann var so eyrmur í morgun. »Carpe diem, carpe diem«, mumlar hann. »Grip lótna, hinir gomlu og gleðilig jol!«

Bjarni fór í Útistovu og droymdi um Heimskringluna og um Hendingar á leiðina. Betty fór trippandi inn á Læraraskúlan og fór inn í Miðstovuna og greinaði: Søguna um eina mammu av H. C. Andersen. Hon hevði onkran tíman her niðri av og á. Sofus fór inn í Brendustovu. Tann vísi Sofus.

Vit skuldu hava danskt, men hann endaði hjá Goethe: An den Mond (Til mánan)

Füllest wieder Busch und tal Still mit Nebelglanz. Lösest endlich auch einmal meine seele ganz...

Frits